

Чому є важливою педагогічна біографіка

Нині питання національно-патріотичного виховання дітей і молоді в Україні набуло особливого стратегічного значення на державному, науковому і громадському рівнях. Без національної свідомості ми не виховаємо патріотів, а без патріотів не буде України. Ми спізнали десятиліття бездержавності саме через те, що патріотів наших винищували фізично і морально, у нас відбирали мову, звичаї, накинули ярмо чужинської ідеології. З огляду на це особливо важливим є вивчення життєтворчості освітян, які в різні історичні епохи зробили вагомий внесок у теорію і практику національно-патріотичного виховання. Ці та інші проблеми педагогічної біографіки обговорювали науковці 13 травня на IX Всеукраїнській науково-практичній конференції з історії освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики». Конференцію проведено відповідно до Плану роботи НАПН України у рамках Всеукраїнського фестивалю науки – 2024.

Традиційно цей захід організовано відділом педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського НАПН України (далі – ДНПБ) спільно з Відділенням філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України, факультетом педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кафедрою теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету, факультетом соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кафедрою педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені професора Є. Петухова

Херсонського державного університету.

У вітальному слові до учасників конференції президент НАПН України, академік **Василь Кремень** завважив злободенність теми заходу під час російсько-української війни, звернув увагу і на необхідність пропагувати сучасних героїв, подвиги яких надихатимуть ще не одне покоління українців. Актуальність, животрепетність, змістовну насиченість

програми конференції зазначила у вітальному слові й академік-секретар Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України **Світлана Сисоєва**. Її привітання учасникам передала модератор заходу **Лариса Березівська**, член-кореспондент НАПН України, директор, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ.

Цьогоріч на конференції зібралася добірне товариство вчених з 23-х наукових установ, закладів освіти, культури України. До заходу долучилися також науковці з Польщі (Інститут соціологічних наук і педагогіки Університету природничих наук у Варшаві), з Норвегії (Спеціалізований університет VID в Осло), з Мексики (Технологічний університет Дуранго, Автономний університет Сан Луїс Потосі і Автономний університет Сакатекаса).

Як і очікувалося, ідеї,

концепції і практики національно-патріотичного виховання, вивчення педагогічної біографіки неабияк цікавлять широке коло дослідників, що підтверджено темами доповідей українських і закордонних професорів: «Педагогічна біографіка доби Української революції (1917–1921) крізь призму національно-патріотичного виховання: біографії, тексти і контексти» (Лариса Березівська), «Шкільний предмет історії в

Норвегії: зміна основного наративу» (**Бріт Марі Говланд**), «Підходи до біографічних студій в європейській гуманітаристиці: погляд із сьогодення» (**Наталія Дічек**), «Сім'я VS робота: гендерні уявлення керівників навчальних закладів України щодо замійної освітянки початку ХХ ст.» (**Оксана Драч**), «Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді: досвід експериментальної роботи» (**Катерина Журба**), «Національно-патріотичне виховання учнівської молоді в школі Василя Каюкова» (**Надія Калініченко**), «Епістемологічна деколонізація як складник деколоніального підходу в українській педагогічній біографістиці» (**Олександр Міхно**), «Біографіка як дієвий інструмент консолідації українського суспільства» (**Попик**), «Національно-патріотичне виховання дітей у творчій спадщині Сави Христофоровича Чавдарова» (**Олександр Проніков**) й ін.

Учасники наукового зібрання передовсім говорили про значення біографіки і біографічних наративів в утвердженні національної свідомості та консолідації українського суспільства, про те, наскільки творчий доробок українських освітян і громадських діячів різних епох актуальний для формування сучасної системи національно-патріотичного виховання, про засоби цього процесу під час війни, про збереження історичної пам'яті завдяки популяризації життєписів видатних українців. І тут вивчення насамперед автентичних текстів, на які багаті фонди бібліотек – першорядна. Більшість доповідачів наголошували на важливості використання біографічних електронних та медійних ресурсів України і світу як найпопулярнішому способі формування національно-патріотичної свідомості, передусім майбутніх педагогів, на підвищенні кваліфікації освітян, які, власне, й плекатимуть громадян-патріотів.

Учасники конференції схвалили резолюцію про розвиток співпраці наукових установ, закладів освіти України і закордону задля об'єктивного відтворення процесу розвитку освіти та представлення у ньому внеску українських діячів, подальших наукових міждисциплінарних досліджень з актуальних питань педагогічної біографіки як важливого інструмента консолідації українського суспільства.

Докладно ознайомитися з дискусією можна у збірнику «Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики» на вебпорталі ДНПБ.

Лариса БЕРЕЗІВСЬКА,
директор ДНПБ,
доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент
НАПН України